BAKI DÖVLƏT UNİVERSİTETİ

2023-cü ildə SOSİOLOGİYA
kafedrasında (şöbəsində, ETİ, ETM, ETL-də) elmi plan üzrə yerinə yetirilmiş elmi-tədqiqat işlərinin nəticələrinin

HESABATI

Mövzunun adı: **Sosial təhlükəsizlik probleminin sosioloji təhlili**

Mövzu rəhbərinin soyadı, adı və atasının adı: **Həsənov Rəfail Musa oğlu**

Mövzunun icra müddəti (başlama və bitmə tarixi): **01 yanvar 2023-cü il-31 dekabr 2023-cü il**

B a k ı - 2023

Mövzu üzrə icraçılar haqqında məlumat (icraçılar, birinci mövzu rəhbər yazılmaqla):

S/S	Soyadı, adı, atasının adı	Təvəllüdü	Vəzifəsi	Ştat vahidi	Elmi adı və elmi dərəcəsi dərəcəsi	Ştat vahidləri üçün ikinci iş yeri, yarımştatlar üçün əsas iş yeri
1.	Həsənov Rəfail Musa oğlu	12.11.1962	Kafedra müdiri	0,5	Professor, sosiologiya üzrə elmlər doktoru	Sosiologiya kafedrası
2.	Əzimov Kazım Ağamirzə oğlu	10.02.1951	Professor	1	Professor, fəlsəfə üzrə elmlər dokrotu	Sosiologiya kafedrası
3.	Ağayev Tahir Bayram oğlu	18.10.1956	Dosent	1	Dosent, fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru	Sosiologiya kafedrası
4.	Cavadova Hörmət Qənbərəli qızı	22.05.1953	Dosent	1	Dosent, fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru	Sosiologiya kafedrası
5.	İsmayılova Sevil Aydın qızı	30.09.1967	Dosent	1	Dosent, fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru	Sosiologiya kafedrası
6.	Əliyeva Yaqut Nadir qızı	27.10.1973	Dosent	1	Dosent, sosiologiya üzrə fəlsəfə doktoru	Sosiologiya kafedrası

7.	Xəlilova Fərəh Rəhman qızı	24.08.1976	Müəllim	1	Sosiologiya üzrə fəlsəfə doktoru	Sosiologiya kafedrası
8.	Haşımova Südabə Söhrab qızı	14.06.1973	Müəllim	1	Sosiologiya üzrə fəlsəfə doktoru	Sosiologiya kafedrası
9.	Nəcəfova Natəvan Xeyrulla qızı	03.10.1972	Müəllim	1		Sosiologiya kafedrası

1	**Mövzu və mövzu üzrə cari ildə yerinə yetirilmiş elmi işlər** *Plan üzrə hər bir mövzunun, hər bir elmi tədqiqat işinin aktuallığı,məqsədi və alınmış elmi nəticələr ayrılıqda göstərilməli, ad soyad tam yazılmalıdır.*
	Mövzunun adı: Sosial təhlükəsizlik probleminin sosioloji təhlili. **Mövzunun aktuallığı:** Sosial təhlükəsizlik probleminin nəzəri-metodoloji əsasları və onun qloballaşma mühitində yeri və rolu **Mövzunun məqsədi:** Azərbaycan cəmiyyətində əhalinin təhlükəsizliyinə təsir edən sosial amilləri müəyyən etmək, sosial təhlükəsizliyin təmin edilməsi problemlərinin sosioloji tədqiqat konsepsiyasının metodoloji əsasını hazırlamaqdan ibarətdir. **Mövzunun yenilik dərəcəsi:** Sosioloji kateqoriya kimi “sosial təhlükəsizlik” anlayışının dəyişməsi prosesi ilk növbədə dəyər oriyentasiyalarının və əxlaqi münasibətlərin dəyişməsi ilə bağlıdır ki, bu da təbii ki, fərdin və cəmiyyətin sosial təhlükəsizliyinin artırılmasına birbaşa təsir göstərir. **Mövzunun tətbiq sahəsi**: Sosial təhlükəsizliyin əsaslandırılmış paradiqma və konsepsiyasının, sosiumun təhlükəsiz inkişafının geniş qəbul olunmuş nəzəriyyəsinin, çağırış və təhdidlərin proqnozlaşdırılmasının həyata keçirilməsi üçün Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinə təkliflərin verilməsi;Müxtəlif QHT-lərlə bu yöndə müvafiq məsələlərin işlənib hazırlanması; Ali məktəbdə tədris prosesində elmi tədqiqatın nəticələrindən nəzəri və təcrübə istiqamətlərdə istifadə olunması. **Elmi tədqiqat işi 1. Azərbaycanın milli təhlükəsizliyi kontekstində gənclər siyasəti (sos.e.d., prof. Rəfail Həsənov)** Gənclər siyasəti ilə milli təhlükəsizlik arasındakı əlaqə problemi həm milli ruhun qorunması, həm də xarici ekspansiya, həm mədəniyyətlərin dialoqu, həm də milli dəyərlər sistemlərini sarsıtmaq üçün çoxdan mövcud olan bir vasitədir. Gənclər sadəcə olaraq hər hansı bir cəmiyyətin təkrar istehsalı üçün rezerv deyillər; onlar çoxdan bəri cəmiyyətin çoxşaxəli inkişafında fəal subyekt rolunu oynayan bir sosial qrup kimi çıxış edirlər. Cəmiyyətdə baş verən dəyişikliklərin dərəcəsini və məzmununu kimin müəyyənləşdirməsi məsələsinə bir qədər mücərrəd yanaşsaq, onların ilk növbədə gənclər arasında baş verdiyini görmək olar. Azərbaycanın milli təhlükəsizliyi baxımından müasir gənclərin sosial problemləri və onların həlli yollarının tədqiqi. **Elmi tədqiqat işi 2. İnterdisiplinar paradiqma sosial tədqiqatın metodologiyası və metodu (fəl.e.d., prof. Kazım Əzimov)**

Bir əsrdən artıqdır ki, bütün dünyada universitetlər və kolleclər biliklərin yayılması və yeni biliklərin yaradılması platforması kimi akademik fənlərə etibar edirlər. Bu gün bütün səviyyələrdə interdisiplinar metodologiya daha çox yayılmışdır, çünki mürəkkəb suallara cavab vermək, mürəkkəb problemləri həll etmək hər hansı bir konkret fənnin sərhədlərindən getdikcə daha çox kənara çıxan mürəkkəb məsələlərin ardıcıl şəkildə başa düşülməsi və həll edilməsi üçün interdisiplinar metodologiya və metodların inteqrasiyası tələb olunur. Müasir Amerika tədqiqatçısı Carole L. Palmer (2001) yazdığı kimi, "Alimlərin müraciət etdiyi real tədqiqat problemləri nadir hallarda ayrıca fənn kateqoriyaları daxilində yaranır və onların həlli yolları da yoxdur" (s. vii). Tədqiqatımız (1) fənlərarası tədqiqatların mənasını izah edir, (2) fənlərarası tədqiqatların tərifini təqdim edir, (3) fənlərarası tədqiqatların nə olmadığını izah edir, (4) fənlərarası terminin bu gün necə dəyişkən şəkildə istifadə edildiyini müzakirə edir və (5) onun metodoloji prinsiplərini müəyyən edir.

Elmi tədqiqat işi 3. Latent funksiyalar cəmiyyətin sosial strukturunda baş verən proseslərin öyrənilməsinin mühüm şərti kimi (fəl.e.n., dos. Tahir Ağayev)

Elmi-tədqiqat işdə tədqiq olunan problem ilk növbədə cəmiyyətdə sabitliyin və inkişafın qorunub saxlanılmasına, zəruri sosial nizamın təmin edilməsinə istiqamətləndiyi üçün aktual hesab olunur. Latent funksiyaları təhlil etməklə müxtəlif institutların bir-birindən asılılığının, qarşılıqlı uyğunlaşmasının, bütövlükdə sosial struktur üçün, " gözlənilməz" rolunu yerinə yetirmək bacarığının real mənzərəsini araşdırmaqdır.

Elmi tədqiqat işi 4. Azərbaycanda konfessional fərqlilik və İslam dini (fəl.e.n., dos. Hörmət Cavadova)

Azərbaycanda müxtəlif milli-mənəvi və konfessional birliklər öz xüsusiyyətlərini hərtərəfli şəkildə inkişaf etdirmək imkanlarına malikdirlər. Azərbaycan qədim dövrlərdən çoxsaylı millətlərin vətəni olmuşdur. XIX əsrdə carizmin yerlərdə yürütdüyü milli siyasət nəticəsində Azərbaycana müxtəlif xalqların, dinlərin,mədəniyyətlərin nümayənsələri köçürülmüşdür. Azərbaycan cəmiyyətindəki multikultural mühit ölkədəki müxtəlif mədəniyyətlərin və dinlərin azad fəaliyyəti üçün geniş imkanlar yaratmışdır. Unikal dözümlülük və tolerantlıq mühiti əsrlər boyu inkişaf edərək müasir dövrdə ölkəmizdə multikultural cəmiyyətin formalaşmasının bazisini təşkil edir. Müstəqil Azərbaycanda multikulturalizmin inkişaf dinamikası dövlətin bu sahədə apardığı ardıcıl siyasətdən və xalqın özünün tolerantlığından irəli gəlir. Ölkə rəhbərliyinin bu istiqamədə yürütdüyü ardıcıl siyasəti regionda Azərbaycanın geosiyasi nüfuzunu artırmaqla yanaşı, həm də Cənubi Qafqaz və Xəzər hövzəsində reqional sabitlik və təhlükəsizliyin təmin olunmasına ciddi təsir göstərir.

Elmi tədqiqat işi 5. Azərbaycan və Türkiyənin xeyriyyəçilik fəaliyyətinin oxşar və fərqli xüsusiyyətləri (fəl.e.n., dos. Sevil İsmayılova)

Türkiyədə müasir xeyriyyəcilik fəaliyyəti təşkilati normativ aktlara əsaslanır. 1977- ci ildə Ehtiyacı olanlara - 65 yaşdan yuxarı əlillərə və tənha qocalara ödənişlər haqqında 2022 saylı qanun qəbul edildi ki, bu da bugünkü anlayışda sosial yardımın doğulması sayıla bilər. 1982-ci ildə Milli Təhsil Nazirliyinə imkansız tələbələri yemək və digər xidmətlərlə sığınacaqla təmin etmək səlahiyyəti verildi. 1983-cü ildə Uşaqların müdafiəsi və sosial xidmətlər təşkilatı yoxsullara maddi yardım göstərmək hüququ əldə

edib. 1984-cü ildə Xeyriyyə fondlarının Baş İdarəsinə müxtəlif sosial yardımlar göstərmək səlahiyyəti verildi. 1984-cü ildə 3294 saylı "Sosial qarşılıqlı yardım və həmrəyliyə dəstək haqqında" Qanunun qüvvəyə minməsi ilə ümummilli Sosial Qarşılıqlı Yardım və Həmrəylik Fondu yaradılmış, ehtiyacı olan və imkansız təbəqələrə yardımın koordinasiyası üçün baş katiblik təşkil edilmişdir. 2008-ci ildə vəqflər haqqında yeni qanun qəbul edilərək bu qurumun islahatının növbəti mərhələsi başa çatdırıldı. "1990-2000-ci illərdə Türkiyədə vəqflərin inkişafının yeni mərhələsi bu sahədə kifayət qədər çox sayda "dünyəvi", qeyri-islam xarakterli könüllü təşkilatları birləşdirən yeni qurumun yaranması ilə bağlıdır. "Türkiyənin "üçüncü sektoru"nun vəqfi" və ya TYUSEV" Xeyriyyəçilik Azərbaycan üçün də xarakterik olan fundamental tarixi ənənələrdən biridir. Son illər Azərbaycanda xeyriyyəçilik institutu intensiv şəkildə canlanmağa və fəal inkişaf etməyə başlayıb. Bu, bir çox cəhətdən Azərbaycanın birinci xanımı, ölkənin vitse-prezidenti və Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın böyük səyləri və şəxsi təşəbbüsü sayəsində mümkün olmuşdur.

Elmi tədqiqat işi 6. Fərqli şəraitə malik olan ailələrdə məhdud imkanlı (əlil) uşaqlar: uşaqların şəxsiyyət kimi formalaşmasına sağlamlıq və həmin imkanların təsiri problemi (sos.e.n., dos. Yaqut Əliyeva)
Fərqli şəraitə malik olan ailələrdə məhdud imkanlı (əlil) uşaqların sağlamlıq problemini öyrənmək, onun və fərqli imkanların uşaqların şəxsiyyət kimi formalaşmasına təsiri problemi araşdırılmışdır. Tədqiqatın predmeti uşaqların şəxsiyyətinin formalaşmasına mühüm amil və keyfiyyət xarakteristikaları kimi fərqli şəraitə malik olan ailələrdə məhdud imkanlı (əlil) uşaqların sağlamlıq probleminin öyrənilməsidir. Tədqiqatın obyekti 0-18 yaşa qədər uşaqlardır. Mövzunun tədqiqi üçün xarici ölkələrin ədəbiyyatından təcrübə öyrənilmiş və yerli tədqiqatçıların əsərləri tədqiq edilmişdir. Tədqiqat işində yeni ideyalar və təklifkər irəli sürülmüş, yeni yanaşmalar təklif edilmiş və prioritetlər göstərilmişdir. Mövzu kompleksli, sistemli olaraq araşdırılmışdır. Tədqiqatın məqsədi fərqli şəraitə malik olan ailələrdə məhdud imkanlı (əlil) uşaqların sağlamlıq problemini öyrənmək, onun və fərqli imkanların uşaqların şəxsiyyət kimi formalaşmasına təsiri problemini araşdırmaqdan ibarətdir.

Elmi tədqiqat işi 7. Hüquqi mədəniyyət və beynəlxalq hüquq (sos.e.n., müəl. Fərəh Xəlilova)
Elmi-tədqiqat işində müasir qloballaşma prosesləri kontekstində beynəlxalq müstəvidə reallaşan hüquqi mədəniyyətin beynəlxalq hüquq institutunun effektivliyinə təsiri araşdırılır. Beynəlxalq hüququn reallaşmasının zəruri elementlərindən biri hüquqi mədəniyyətin müvafiq səviyyəsidir. Müasir dünyada baş verən hadisələr onu göstərir ki, beynəlxalq hüququn adekvat səviyyədə reallaşmasında ciddi problemlər mövcuddur. Beynəlxalq hüququn effektivliyinin təmin olunmasına yönəlmiş müxtəlif beynəlxalq institutların yaranması və formalaşmasına baxmayaraq onun effektivliyi kifayət dərəcədə problematik olaraq qalır. Buna təsir göstərən əsas amillərdən biri beynəlxalq hüquqi mədəniyyətin səviyyəsidir. Beynəlxalq hüquqi mədəniyyətin mövcud vəziyyəti onu təşkil edən komponentlərin göstəriciləri ilə xarakterizə oluna bilər. Bununla bağlı biz insanların hüquqi şüurunun, hüquqi fəaliyyətin, hüquqi aktlar sisteminin keyfiyyətində mühüm problemlərin mövcudluğunu görə bilərik. Müvafiq beynəlxalq hüquqi mədəniyyətin formalaşmasında və beynəlxalq hüququn reallaşmasının təmin olunmasında xüsusi olaraq sosial kapital amilininin rolunu da göstərmək vacibdir. Sosial kapitalın beynəlxalq səviyyədə müvafiq reallaşması çoxlu sayda amillərdən asılıdır və müasir zamanda biz bununla bağlı xeyli sayda mürəkkəb məsələlərin mövcudluğunu görə bilərik.

Elmi tədqiqat işi 8. Azərbaycanda siyasi sosiallaşma prosesinin xarakterik xüsusiyyətləri (sos.e.n., müəl. Südabə Haşımova)

Mövzunun aktuallığı: Azərbaycanda siyasi sosiallaşma prosesinin inkişaf xüsusiyyətlərinin araşdırılması cəmiyyət-d münasibətlərində sabitliyə, tərəqqiyə nail olmağa, dövlət tərəfindən sağlam cəmiyyət formalaşdırmağa və cəmiyyətin rifa yüksəltməyə xidmət edir. Cəmiyyətin siyasi sosiallaşması sosial inkişaf problemlərinə aiddir. Siyasi sosiallaşma cəmiyyətdə mö olan mexanizmlərin mahiyyətini, qanunlarını və xüsusiyyətlərini, ictimai-siyasi təcrübənin qorunub saxlanılmasını və yenilənmə normaların, dəyərlərin və institutların davamlılığı və dəyişiliklərini əks etdirdiyi üçün həmişə əhəmiyyətlidir. Ölkənin gələcəyi cəmiyy hökm sürən siyasi sosiallaşma modelindən asılıdır. Azərbaycan cəmiyyətinin sosial-siyasi fəallığını ləngidən ar müəyyənləşdirilmiş və siyasi sosiallaşma prosesinin cəmiyyətin effektiv təşkilatlanmasının təmin edilməsində vacib olduğu müəy edilmişdir; ölkəmizdə vətəndaş fəallığını müəyyənləşdirmək üçün respondentlər arasında sorğu keçirilmiş və siyasi iştirakçılıq səviy müəyyən edilmişdir; ölkədə demokratik dəyərlərin qorunması, siyasi mədəniyyətin yüksəldilməsi, siyasi sosiallaşma prosesinin eff təşkil

olunması məqsədilə təkliflər verilmişdir. Azərbaycan reallığında siyasi sosiallaşma prosesinin xarakterik xüsusiyyətlərini a dırmaq.Ölkəmizdə siyasi sosiallaşma prosesinin inkişaf meyllərini, siyasi sosiallaşma prosesinə təsir edən amilləri nəzərdən keçir Azərbaycanın siyasi reallığının ən vacib xüsusiyyətlərinin öyrənilməsidir. Siyasi sosiallaşma prosesinin ölkənin siyasi həyatına təsi kanlarını araşdırmaqdır.

Elmi tədqiqat işi 9. Müasir Azərbaycan cəmiyyətində valideyn himyəsindən məhrum olmuş uşaqlarla bağlı sosial siyasətin əsas istiqamətləri (müəl. Natəvan Nəcəfova)

Valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlar əhalinin həssas qrupudur. Onların himayəsi dövlət tərəfindən sosial siyasətlə təmin olunur. Bu uşaqların uşaq müəssisələri və internat məktəblərindən ailələrə yerləşdirilməsi dövlət proqramı ilə tənzimlənir. Onların vətəndaşlara övladlığa verilməsi işi dövlət tərəfindən çox ciddi şəkildə nəzarətdə saxlanır. Bu uşaqların gələcəkdə müstəqil həyata adaptasiyası, cəmiyyərin fəal üzvü kimi formalaşması istiqamətində mühüm addımlar atılır. Müxtəlif cəmiyyətlərdə həm konkret fərdlərə, həm də müxtəlif sosial qruplara yönəlmiş, real vəziyyəti obyektivliklə araşdıran və qiymətləndirən, elmi əsaslarla işlənib hazırlanmış sosial siyasətə ehtiyac vardır. Sosial siyasətin məqsədi bu və ya digər cəmiyyəti təşkil edən siniflərin, sosial qrupların, sosial təbəqələrin (stratların), milli və ya digər etnik birliklərin, dil qruplarının, konfessional qrupların tərəqqisi, habelə insanın inkişafıdır.

2 Hesabat dövründə alınmış ən mühüm elmi nəticələr

Ən mühüm nəticələr səlis və konkret yazılmalıdır

1. Ölkədə gənclərin ən aktual problemləri sosial xarakterli problemlərdir - bunlar ilk növbədə mənzil problemləri, işsizlik və gənc ailələrin, əlillərin və əhalinin digər həssas qruplarının problemləridir.

Gənclərin asudə vaxtlarından səmərəli istifadə etməsi və onlar üçün müvafiq asudə vaxt infrastrukturunun yaradılması gənclər arasında deviant davranış formalarının qarşısının alınmasında əhəmiyyətli rol oynaya bilər.

Təsərrüfatı idarə etmənin komanda-inzibati sisteminin ləğvindən onilliklər keçməsinə baxmayaraq, gənc nəsildə dövlətə arxalanmaq istəyi çox güclüdür. Bununla belə, sosial yönümünün belə aydın ifadəsinə baxmayaraq, gənclər gündəlik həyatlarında yaşlı həmvətənlərindən daha az dövlət dəstəyindən asılıdırlar.

2. İnterdisiplinar yanaşma xüsusi tədqiqat metodu deyildir. O, "qarışıq metodlar" strategiyasına aid edilir, interdisiplinar hibrid metodunun ənənəvi keyfiyyət və kəmiyyət tədqiqatlarının təbii tamamlayıcısı kimi qəbul edilir.

   Fəlsəfəni (praqmatizmi) qarışıq metodlar üzrə tədqiqatlar üçün cəlbedici fəlsəfi tərəfdaş kimi təqdim etməyə və qarışıq metodlar üzrə tədqiqatların layihələndirilməsi və aparılması üçün nəzəri-metodoloji çərçivələrin vacibliyini əsaslandırmağa ehtiyac duyulur.

   Bunu edərkən "paradiqmaların müharibəsi" və uyğunsuzluq tezisini nəzərdən keçirmək, kəmiyyət və keyfiyyət tədqiqatları arasında bəzi ümumi cəhətləri göstərmək, praqmatizmin prinsiplərini şərh etmək, qarışıq tədqiqatın fundamental prinsiplərini və onun necə tətbiq olunacağını izah etmək lazımdır.

3. İnsanların həyatında latent funksiyaların təhlili müxtəlif institutların bir-birindən asılılığının, qarşılıqlı uyğunlaşdırılmasının, onların bütövlükdə cəmiyyət, digər institutlar üçün "gözlənilməz" rolunu yerinə yetirmək bacarığının tam mənzərəsini təmin etməyə imkan verir. Latent funksiyaların təhlili aparılmadan bu və ya digər institutun sosial proseslərdə rolu haqqında təsəvvürlər bəsit və qeyri-dəqiq olacaqdır. Sosioloji aspektdə latent funksiyaların iki tipini fərqləndirmək olar: ümumi və spesifik.

   Ümumi latent funksiya bütün sosial institutların şəxsiyyətin sosiallaşmasında böyük rol oynamasını nəzərdə tutur. Spesifik latent funksiyalar isə müxtəlifdir və burda sosial institutun gözlənilməz nəticələri ola bilər.

   Bu və ya digər institutun fəaliyyətinin latent nəticələrini görmək, bütövlükdə cəmiyyətin inteqrasiyası, sabitliyi və inkişafı üçün onların rolunu və əhəmiyyətini düzgün təsəvvür etmək mürəkkəb sosial hadisələrin müasir səviyyədə təhlilinin mühüm şərtidir.

4. Azərbaycan uzun əsrlərdən bəri İslam sivilizasiyasının mərkəzlərindən biri olub. Azərbaycan dövlətinin islam aləmində həmrəyliyi, əməkdaşlığı möhkəmləndirmək istiqamətində həyata keçirdiyi siyasət həm ölkə daxilində, həm xaricdə islami birliyin daha da möhkəmlənməsinə böyük töhfələr verir.

5. Bu gün xeyriyyəçilik ümumbəşəri dəyərdir, vətəndaş cəmiyyətinin ən mühüm atributlarından biridir. Sosial dövlətin mühüm funskiyalarından biri də xeyriyyəçilik fəaliyyətinin genişləndirilməsidir. Bu baxımdan Azərbaycan və Türkiyənin xeyriyyəçilik fəaliyyətinin oxşar və fərqli xüsusiyyətlərini araşdırmaq oluqca aktualdır.

6. Sağlamlıq uşağın əmək qabiliyyətinin və normal ahəngdar inkişafının vacib amili və keyfiyyət xarakteristikasıdır. Uşaqların

tərbiyəsi, təlimi və təhsilinin səmərəliliyi onların sağlamlığından, cəmiyyətin inkişaf perspektivləri isə uşaqların sağlamlığından asılıdır. Ona görə də dövlət uşaqların sağlam inkişafında maraqlı olmalıdır.

7. Beynəlxalq hüquq institutunun effektivliyinə təsir göstərən mühüm amillərdən biri beynəlxalq hüquqi mədəniyyətin səviyyəsidir. Beynəlxalq hüquqi mədəniyyət cəmiyyətin ümumi mədəniyyətinin təzahürü və nəticəsidir.
   Müvafiq beynəlxalq hüquqi mədəniyyətin formalaşmasında sosial kapital amilinin rolu önəmlidir. Xüsusi qlobal beynəlxalq hüquqi mədəniyyətin formalaşması beynəlxalq hüququn efektivliyini təmin edən əsas amillərdəndir
8. Cəmiyyətin demokratikləşməsi prosesini ləngidən əsas səbəb vətəndaşların hüquqi və siyasi mədəniyyətinin aşağı olmasıdır. Demokratiyanı gücləndirmək üçün yalnız demokratik təsisatlar və bazar mexanizmləri yaratmaq kifayət deyil, cəmiyyətdəki demokratik dəyişikliklərin dərinləşməsi və sosial birliyin möhkəmləndirilməsi ehtiyaclarına cavab verən milli siyasi mədəniyyətin formalaşması vacibdir.
   Son illər siyasi təhsil problemi aktuallaşır. Ancaq yeni siyasi sosiallaşmanın formalaşması yalnız humanitar və siyasi təhsil sistemi ilə məhdudlaşmır, yeni sosiallaşma institutlarının yaranması zərurəti ilə şərtlənir.
9. Əhalinin həssas qruplarına (uşaqlara, yaşlılara, əlillərə, imkansızlara və b.) xüsusi diqqət və qayğı göstərilməsi, onların sosial müdafiəsinin həyata keçirilməsi sosial siyasətin çox mühüm tərkib hissəsi və inkişaf istiqamətidir. Uşaqların qorunması, sağlam böyüməsi və cəmiyyətin yetkin üzvü kimi formalaşması çoxaspektli fəaliyyət tələb edir. Uşaqların fiziki və əqli cəhətdən tam formalaşmaması, valideynlərindən, ailənin yaşlı üzvlərindən, cəmiyyətin digər üzvlərindən asılı olması, yetərli səviyyədə fəaliyyət göstərə bilməməsi, əməkqabiliyyətli yaşda olmaması, mənfi təsirlərə daha həssas münasibət bəsləməsi və s. onları paritet istiqamətli sosial siyasətdə xüsusi əhali kateqoriyası kimi səciyyələndirməyə imkan verir.

3 **Dərc olunmuş elmi işlərin xarakteristikası**

3.1. Mövzu üzrə Web of Science bazasına daxil olan Q1-Q4 kvartil reytinqinə düşən beynəlxalq jurnallarda çıxan məqalələr *Müəlliflərin ad və soyadları, jurnalın adı tam şəkildə yazılmalı; Dərc olunmuş, qəbul olunmuş və ya çapa göndərilmişdir kimi göstərilməli; mənbənin* ***internetdəki linki göstərilməlidir***

Q1 üzrə:

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndə-*	*mənbənin internetdəki linki, İD*

				rildiyi haqqında qeyd	
	yoxdur				

Q2 üzrə:

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd*	*mənbənin internetdəki linki, İD*
	yoxdur				

Q 3 üzrə

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd*	*mənbənin internetdəki linki, İD*
	yoxdur				

Q 4 üzrə

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd*	*mənbənin internetdəki linki, İD*
	yoxdur				

Emerging Source Citation İndex (ESCI)

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd*	*mənbənin internetdəki linki, İD*
	yoxdur				

3.2. Mövzu üzrə Scopus, ERIH PLUS, Philosopher's Index, Copernicus, Ulakbim, PsycINFO və ya EconLit bazalarına daxil olan jurnallarda çıxan məqalələr

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd*	*mənbənin internetdəki linki, İD*
1.	Yaqut Əliyeva	Yeni şəraitdə şəxsiyyət və cəmiyyətin ənənəvi dəyərlər sistemlərinin yenidən qiymətləndirilməsi zərurəti.	KutBilim Sosyal Bilimler ve Sanat Dergisi , 3 (1) , s. 49-59 DOI:10.58642/kutbilim.1315116 DergiPark, **ULAKBİM**. Ankara, Türkiyə.	Çap olunub	https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3212275 https://dergipark.org.tr/en/pub/kutbilim/issue/78574/1315116 https://dergipark.org.tr/tr/pub/kutbilim/issue/78574/1315116
2	Sevil İsmayılova	Волонтерская деятельность как проявление социальной	Восточно-Европейский научный журнал (Варшава. Польша) 4(89), часть 2 2023 ЖУРНАЛ DOI: 10.31618/	Çap olunub	https://archive.eesajournal.com/index.php/eesa/issue/view/83

		активности молодёжи в Азербайджане.	ESSA.2782-1994.2023.2.89		

3.3. Mövzu üzrə digər (1-2-ci bənddən fərqli) beynəlxalq jurnallarda çıxan məqalələr

Müəlliflərin ad və soyadlarıı, məqalənin adı, jurnalın parametrləri tam şəkildə yazılmalı; Dərc olunmuş, qəbul olunmuş və ya çapa göndərilmişdir kimi göste internetdəki linki göstərilməlidir

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd*	*mənbənin internetdəki linki, İD*
1.	Tahir Ağayev	Azərbaycanda orta sinif: reallıqlar və perspektivlər (Konkret sosioloji tədqiqatın nəticələri əsasında)	ESSA II. Uluslararası Avrasiya Sosyal Bilimler ve Sanat Sempozyumu, 25-26 mart, 2023, Ankara/Türkiye, 29.04.2023, s.120-130	Çap olunub	ISBN: 978-605-73444-4-1

3.4. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının tövsiyə etdiyi yerli elmi jurnallarda dərc olunmuş məqalələr

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd*	*mənbənin internetdəki linki, İD*
1	Rəfail Həsənov.	Azərbaycanın milli təhlükəsizliyi aspektində müasir gənclərin sosial problemləri.	Əmək və Sosial Münasibətlər. Elmi-praktik jurnal. Bakı, 2023, 2 (16), s. 126-136.	*Çap olunub*	0-mundericat-2-2023 (1).pdf
2	Hörmət	Qaçqın və miqrantların uşaqlarının sosial	Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyası.Elmi-praktiki	*Çap olunub*	https://aesma.edu.az/az/page/27

	Cavadova	adaptasiyası və təhsil problemləri.Azərbaycan	jurnal.№,(19) 2023, 44-46		
3	Yaqut Əliyeva	"Cəmiyyət-ailə-təhsil-kiv" sisteminin uşaq/yeniyetmə cinayətkarliğina təsiri və rolu (Azərbaycan üzrə çoxpilləli tədqiqat materialları əsasında müqayisəli-sistemli təhlil)	Sosial Tədqiqatlar Elmi Analitik Jurnal. Cild 3, №1. 2023. s.96-109. Sosial Tədqiqatlar Mərkəzi. Bakı, Azərbaycan.	Çap olunub	https://socialresearchjournal.-az/index.php/2023/10/04/
4.	Südabə Haşımova	Müasir şəraitdə peşə sosiallaşmasının xüsusiyyətləri və problemləri	Sosial tədqiqatlar. Elmi-analitik jur-nal (İSSN 2788 8789). 2023,Cild 3 №1, s.147-155	Çap olunub	https://socialresearchjournal.az/wp-content/uploads/2023/10/ JURNAL-STM-2023-cap.pdf
5.	Natəvan Nəcəfova	Uşaq evlərinin məzunlari ilə bağlı aparılan sosial siyasətin empirik tədqiqi	Sosial tədqiqatlar. Elmi-analitik jur-nal (İSSN 2788 8789). 2023,Cild 3 №1, s.168-176	Çap olunub	https://socialresearchjournal.az/wp-content/uploads/2023/10/ JURNAL-STM-2023-cap.pdf

3.5. Respublika səviyyəli elmi jurnallarda dərc olunmuş məqalələr

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd*	*mənbənin internetdəki linki, İD*

3.6. Mövzu üzrə konfrans materialları, konfranslarda çıxışlar

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd*	*mənbənin internetdəki linki, İD*

1	Rəfail Hasanov	The public sphere in Azerbaijan: a critical overview.	II. International Eurasian Symposium on Social Sciences and Arts 25-26 March 2023, Ankara / Turkey. Ankara 29.04.2023. pp. 1-12. Publisher KutBilim Research, Culture, and Solidarity Association	*Çap olunub*	PDF PROCEEDING BOOK - TAM METİN KİTAP.p
2.	Rəfail Həsənov	The public sphere in Azerbaijan: a critical overview.	II. International Eurasian Symposium on Social Sciences and Arts 25-26 March 2023, Ankara / Turkey. Ankara 29.04.2023. p. 6.	*Çap olunub*	PDF Özet Kitap-ESSA II..pdf
3.	Yaqut Əliyeva	Роль высшего образования в развитии познавательной активности студенческой молодёжи в Азербайджане	"DAVAMLI inkişaf məqsədlərinin nail olunmasıda universitetlerin rolu" Beynəlxalq Elmi-praktik Konfrans. Daşkənd, Özbəkistan, 29-30 may 2023-cü il. / "THE ROLE OF UNIVERSITIES IN ACHIEVING SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS" International Scientific-Practical Conference.	*Məruzə*	https://dgu.ru/news/dgu-uchastnik-mezhdunarodnoy-konferentsii-rol-universitetov-v-dostizhenii-tseley-ustoychivogo-razvit/

3.7. Mövzu üzrə tezislər

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında*	*mənbənin internetdəki linki, İD*

				qeyd	
1.	*Rəfail Həsənov*	Liderlik və cəmiyyət.	Beynəlxalq elmi-praktiki konfrans. Bakı, 2023, s. 24-26.	*Çap olunub*	
2.	Tahir Ağayev	"Azərbaycanda Uzaktan eğitim: başarılar ve sorunlar"	14. Uluslararası Eğitimi Yönetimi Forumu. Eyfor XIV. Bildiri Özetleri kitabı. 02-07 mayis Antalya s. 88-89	*Çap olunub*	E-ISBN: 978-975-2490-90-1
3.	Tahir Ağayev	Orta sinif toplumun istikrarı ve gelişiminin sağlayıcısı olarak	II Uluslararası Avrasiya Sosyal Bilimler ve Sanat Sempozyumu, 25-26 mart, 2023, Ankara/Türkiye. 29.03.2002,s.48-49.	*Çap olunub*	ISBN: 978-605-73444-3-4
4.	Tahir Ağayev	Müasir Azərbaycan cəmiyyətinin sosial strukturunun inkişaf meyilləri	Ümummilli lider H.Əliyevin 100-illik yubileyinə həsr olunmuş "Şəxsiyyət, cəmiyyət və dövlət XXI əsrdə: Qlobal çağırışlar və inkişaf perspektivləri" mövzusunda Sosial elmlər üzrə Beynəlxalq Fənlərarası elmi konfrans. IISCSS-2023. Bakı Dövlət Universiteti, Bakı, 2023	*Çapda*	https://sociology.bdu.info.az/sosiologiya-konfrans-2023
5.	Hörmət Cavadova	Təhsil insan kapitalının formalaşmasına təsir edən əsas amil kimi.	Ümummilli lider H.Əliyevin 100-illik yubileyinə həsr olunmuş "Şəxsiyyət, cəmiyyət və dövlət XXI əsrdə: Qlobal çağırışlar və inkişaf perspektivləri" mövzusunda Sosial elmlər	*Çapda*	https://sociology.bdu.info.az/sosiologiya-konfrans-2023

			üzrə Beynəlxalq Fənlərarası elmi konfrans. IISCSS-2023. Bakı Dövlət Universiteti, Bakı, 2023		
6.	Sevil İsmayılova	Благотворительность как социальный институт современного гражданского общества в Азербайджане	**IISCSS-2023 BAKU.** Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illik Yubileyinə həsr olunmuş "Şəxsiyyət, Cəmiyyət və Dövlət XXI əsrdə: Qlobal Çağırışlar və İnkişaf Perspektivləri" mövzusunda SOSİAL ELMLƏR ÜZRƏ BEYNƏLXALQ FƏNLƏRARASI ELMİ KONFRANS (Hibrid), 05-06 oktyabr 2023, Azərbaycan, Bakı, BDU, SEP, Sosiologiya kafedrası	*çapdadır*	https://sociology.bdu.info.az/sosiologiya-konfrans-2023
7.	Yaqut Əliyeva	"Ailenin Sosyo-psikolojik Ve Manevi Atmosferinin, Çocukların Kişilişk Oluşumunda Etkisi (Azerbaycan Cumhuriyeti Örneğinde)".	**İNCES-2022**. 27-30 oktyabr 2022-ci il tarixində Türkiyənin Manavgat şəhərində Akdeniz Universiteti, Selcuk Universiteti, Konya Necmettin Erbakan Universiteti və s. birgə İNCES-2022 "Eğitim ve Bilim Kongresi" /International Congress of Education and Science /Hibrid/ Beynəlxalq konfrans.	*Çap olunub*	https://www.cizgikitabevi.com/kitap/1573-international-co science-abstracts-book (2022-ci ilin ETİ hesabatında olmayıb)

			Türkiyə, Manavgat, 2022.s.163.		
8.	Yaqut Əliyeva	"Social institutions effect on the developmental role of child personality".	**XII.SADAB-2022**. 12-13 noyabr 2022-ci ildə 12.Uluslararası Sosyal Araştırmalar ve Davranış Bilimleri Konferansı / 12-th International Conference on Social Research and Behavioral Sciences Sosyal Araştırmalar & Davranış Bilimleri Dergisi, /Online/ Beynəlxalq Konfrans/. TÜRKİYƏ. Antalya. 2022.s.3-4.	*Çap olunub*	https://sadabsempozyum.org/sadabantalya/wp-content/u KITAP-3.pdf (2022-ci ilin ETİ hesabatında olmayıb)
9.	Yaqut Əliyeva	"Modern Azerbaycan'da "Cocuk-Aile-Toplum-Kadın" İlişkileri Sisteminin Etkisi Altında Çocuk Yetiştirmesi ve Kişilik Oluşumu".	TÜRK DÜNYASINDA KADIN OLMAK" Uluslararası kadın çalışmaları kongresi / türk dünyasında qadın olmaq" beynəlxalq qadın araştırmaları kongresi (Hibrid).Türkiyə, Bursa, 2022, 5-6 Dekabr._ **S.34-40**	*Çap olunub*	https://kadinkongre.bursa.bel.tr/sayfa/bildiri-ozetleri-18/ (2022-ci ilin ETİ hesabatında olmayıb).
10.	Yaqut Əliyeva	"Preschool education as a fundamental basis forming the child's personality"	**XIII.SADAB-2023**13.International Conference on Social Researches and Behavioral Sciences / XIII.ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR VE DAVRANIŞ BİLİMLERİ SEMPOZYUMU. /Online/	*Çap olunub*	https://sadabsempozyum.org/sadabantalya/wp-content/u XIII-ABSTRACT-BOOK-1.pdf

			Beynəlxalq Konfrans. 24-26 mart 2023-ci il. Türkiyə. Antalya.s.163-164		
11.	Yaqut Əliyeva	"Preschool age is a fundamental basis forming the child's personality"	**II.ESSA–2023.** "ESSA II. Beynəlxalq Avrasiya Sosial Elmlər və İncəsənət Simpoziumunu /2.Uluslararsı Avrasya Sosyal Bilimler ve Sanat Sempozyumu" (online). 25-26 mart 2023. Türkiyə.Ankara. s.42.	*Çap olunub*	https://essasymposium.org/tr/wp-content/uploads/sites/2/2023/04/Ozet-Kitap-ESSA-II.pdf
12.	Yaqut Əliyeva	"Ana okul ve oğretmenin çocukların temel kişisel özelliklerinin oluşturulmasındaki rolü"	**XIV.EYFOR–2023.** Türkiyə Cümhuriyyətinin EYUDER (Eğitim Yöneticileri ve Uzmanları Derneği) Gazi Universiteti. 2-7 may 2023, Türkiyə Antalya, Kəmər (hibrid Beynəlxalq Konfrans).s313-4=314	*Çap olunub*	https://www.eyuder.org/documents/64/EYFOR_XIV_Bild_%C3%96zetleri_Kitab%C4%B1.pdf
13.	Yaqut Əliyeva	"Anaokul Öğrencisinin Kişisel Oluşumu ve Bilişsel Etkinliklerinin Geliştirilmesinde Öğretmenin Rolü".	**IX.TURKCESS-2023.** (IX.International Symposium on Educational and Social Sciences). 9.TURKCESS "CUMHURİYETİMİZİN 100. YILINDA EĞİTİM, KÜLTÜR VE TOPLUM" adlı Eğitim ve Sosyal Bilimler Kongress" Beynəlxalq Konfrans. (Hibrid). 18-20 may 2023. İstanbul /hibrid/ s.483-484	*Çap olunub*	https://turkcess.net/wp-content/uploads/2023/06/TURKCESS-2023-Bildiri-Ozeti-Kitapcigi.pdf

14.	Yaqut Əliyeva	“Роль социального неравенства и основных стейкхолдеров в формировании личности детей”.	**IISCSS-2023 BAKU.** Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illik Yubileyinə həsr olunmuş “Şəxsiyyət, Cəmiyyət və Dövlət XXI əsrdə: Qlobal Çağırışlar və İnkişaf Perspektivləri” mövzusunda SOSİAL ELMLƏR ÜZRƏ BEYNƏLXALQ FƏNLƏRARASI ELMİ KONFRANS (Hibrid), 05-06 oktyabr 2023, Azərbaycan, Bakı, BDU, SEP, Sosiologiya kafedrası	*Çapda*	https://sociology.bdu.info.az/sosiologiya-konfrans-2023
15.	Yaqut Əliyeva	*“*Aile içi ilişkilerde liderlik; bunun çocukların kişilik oluşumu üzerineki ROLÜ (Azerbaycan toplumu örneğinde sosyolojik analiz)*”.*	**II.İNCES 2023**. “Cumhuriyetimizin 100 Yılında Egitim” II. International Education and Science Congress / *II. Beynəlxalq Təhsil və Elm Konqresi,* 26-29 oktyabr 2023. Türkiyə Antalya. **/**hibrid/ Beynəlxalq Konfrans.	*Çapda*	https://www.incescongress.com/
16.	Yaqut Əliyeva	“Sociological analysis of family problems in the muslim society in the era of globalization: regional features (on the example of the Azerbaijan society)”.	**2.TURKİYAT–2023.** 29-31 Oktyabr 2023. **Ç**ankırı Karatekin Universiteti (ÇAKÜ) II Beynəlxalq Türkşünaslıq (2.TURKİYAT) Konqresi (hibrid).	*Çapda*	https://www.kamu3.com/cankiri-karatekin-universitesinde-2-uluslararasi-turkiyat-kongr/742007/
17.	Yaqut Əliyeva	“The place and role of preschool education and	**III.ESSA–2023.** 09-10 noyabr 2023 Kırgızıstan.	*Çapda*	https://essasymposium.org/tr/organize-komitesi/

		teachers in the formation of a child's personality (Sociological analysis on the example of Azerbaijani society)".	Bişkek. Beynəlxalq Avrasiya Sosial Elmlər və İncəsənət Simpoziumu.		
18.	Fərəh Xəlilova	Роль социального капитала в обеспечении действенности международного права.	Gənc tədqiqatıların Respublika elmi-praktik konfransının materialları III hissə, Bakı, 2023, s.91-92	*Çap olunub*	
19.	Fərəh Xəlilova	Международно-правовая культура в контексте современных глобализационных процессов.	Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş "Şəxsiyyət, cəmiyyət və dövlət XXI əsrdə: Qlobal Çağrışlar və İnkişaf Perspektivləri" mövzusunda Sosial Elmlər üzrə Beynəlxal Fənnlərarası Elmi Konfrans.Bakı Dövlət Universiteti, 05-06 Oktyabr 2023.	*Çapda*	https://sociology.bdu.info.az/sosiologiya-konfrans-2023
20.	Südabə Haşımova	Gənclərin peşə müqəddəratını müəyyənləşdirən əsas amillər	Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş "Şəxsiyyət, cəmiyyət və dövlət XXI əsrdə: Qlobal Çağrışlar və İnkişaf Perspektivləri" mövzusunda Sosial Elmlər üzrə Beynəlxal Fənnlərarası Elmi Konfrans.Bakı Dövlət Universiteti, 05-06 Oktyabr	*Çapda*	https://sociology.bdu.info.az/sosiologiya-konfrans-2023

			2023.		
21.	Natəvan Nəcəfova	Övladlığa götürmə uşaqlarla bağlı sosial siyasətin əsas istiqamətlərindən biri kimi	Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş “Şəxsiyyət, cəmiyyət və dövlət XXI əsrdə: Qlobal Çağrışlar və İnkişaf Perspektivləri” mövzusunda Sosial Elmlər üzrə Beynəlxal Fənnlərarası Elmi Konfrans.Bakı Dövlət Universiteti, 05-06 Oktyabr 2023.	*Çapda*	https://sociology.bdu.info.az/sosiologiya-konfrans-2023

3.8. Mövzu üzrə monoqrafiya, kitab, dərslik və dərs vəsaitləri

Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı;

Monoqrafiya, kitab, dərslik və dərs vəsaitlərinin çap olunduğu nəşr., ili və səh. göstərilməli;

3.9. Mövzu üzrə proqramlar, metodik göstərişlər

Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı;

Çap olunduğu nəşr, ili və səh. göstərilməli;

Südabə Haşımova	“Sosioloji tədqiqat metodları” (sosiolo-giya ixtisasının baka-lavr pilləsi üçün) kur-sunun proqramı	Bakı-2023, “Fyuzat” Nəşriyyatı, 38 s.	*Çap olunub*		
Yaqut Əliyeva	Ümumi sosiologiya” (doktor.min.imt.üçün, Az.və rus dil.).		(çapda)		
Yaqut Əliyeva	Sosial problemlər (doktor.min.imt.üçün, Az.və rus dil.).		(çapda)		

4. Strukturda aparılan elmi seminarlar, konfranslar, dəyirmi masalar (cədvəldə sütun ardıcıllığını dəyişmək olmaz.)

					Səviyyəsi (kafedra, fakültə, BDU, Respublika, Beynəlxalq)	İştirakçıların sayı

sn	Məruzəçi	Mövzunun adı	tarix	Keçirilmə forması		
1	Rəfail Həsənov	Müasir cəmiyyətin çağırişları: tipologiya və xüsusiyyətləri.	5-6 oktyabr	Hibrid	Ümummilli lider H.Əliyevin 100-illik yubileyinə həsr olunmuş "Şəxsiyyət, cəmiyyət və dövlət XXI əsrdə: Qlobal çağırışlar və inkişaf perspektivləri" mövzusunda Sosial elmlər üzrə Beynəlxalq Fənlərarası elmi konfrans. IISCSS-2023. Bakı Dövlət Universiteti, Bakı, 2023	270
2	Kazım Əzimov	Dinlərarası dialoga interdisiplinar yanaşma	5-6 oktyabr	Hibrid	Ümummilli lider H.Əliyevin 100-illik yubileyinə həsr olunmuş "Şəxsiyyət, cəmiyyət və dövlət XXI əsrdə: Qlobal çağırışlar və inkişaf perspektivləri" mövzusunda Sosial elmlər üzrə Beynəlxalq Fənlərarası elmi konfrans. IISCSS-2023. Bakı Dövlət Universiteti, Bakı, 2023	270
3	Yaqut Əliyeva	Роль социального неравенства и основных стейкхолдеров в формировании личности детей	05-06 oktyabr 2023-cü il.	Hibrid	Ümummilli lider H.Əliyevin 100-illik yubileyinə həsr olunmuş "Şəxsiyyət, cəmiyyət və dövlət XXI əsrdə: Qlobal çağırışlar və inkişaf perspektivləri" mövzusunda Sosial elmlər üzrə Beynəlxalq Fənlərarası elmi konfrans. IISCSS-2023. Bakı Dövlət Universiteti, Bakı, 2023	270
4						

5. 2023-cü ildə qazanılmış və hazırda davam edən qrant layihələri

sn	Layihənin adı:	Layihənin nömrəsi:	Donor ölkə, təşkilat, müəssisə	Layihənin dəyəri	Layihənin icra müddəti	Mövzu icraçılarının layihədə təmsil olunması	BDU-nun layihədə təmsil olunması

1	Live Better the Culturally Sensitive study into “Folk Theories of Societal Development” and into “İdeal Types of Well-being” “Cəmiyyətin inkişafının xalq nəzəriyyələri” və “Rifahın ideal tipləri ”	İP.403.22.2019	Varşava Elmlər Akademiyasının Psixologiya institutu	Layhənin yerinə yetirilməsi müqabilində məqalə(lər)in WOS jurnallarında çap olunması təmin olunacaq.	2019-2025	Həsənov Rəfail (iştirakçı)	2 nəfər BDU əməkdaşı

6. İxtiraçılıq, patent-lisenziya fəaliyyəti və səmərələşdirici təkliflər

Məlumatlar nümunədə göstərilən qaydada daxil edilməlidir.

Yoxdur

7. Yerli və xarici həmkarlarla əlaqələr

Məlumatlar nümunədə göstərilən qaydada daxil edilməlidir.

1. **Rəfail Həsənov** Labyrinths of Reality: Collection of scientifical works / edited by M.A. Zhurba. Montreal: CPM «ASF» - (Montreal, Canada) redaksiya heyətinin üzvüdür.
   – METAFIZIKA beynəlxalq fəlsəfi və fənlərarası araşdırmalar jurnalının redaksiya heyətinin üzvüdür.
   - **Sosiologiya, Sosial psixologiya, Siyasət** Elmi araşdırmalar jurnalının redaksiya heyətinin üzvüdür.
   - **Elmi iş** Beynəlxalq elmi jurnalın redaksiya heyətinin üzvüdür.
   - **Sosial tədqiqatlar** Elmi-analitik jurnalın redaksiya heyətinin üzvüdür.

2. **Əliyeva Yaqut** Türkiyə Cümhuriyyətinin **EYUDER “Eğitim Yöneticileri ve Uzmanları Derneği”nin üzvü. EYFOR VI-XIII** (2015-ci ildən Eğitim Yönetimi Forumlarında /EYFOR/ Təşkilat və Elmi Heyətinə üzv semilmiş və hal-hazıradək fəaliyyət göstərir (Konfransların təşkilində, tərcümə işlərində, rəylər verilməsində və s.). Beynəlxalq Elmi Təşkilatın üzvü (ekspert)
3. **“VİRTUS” Scientific Journal”** (Kanada, Ukrayna, Polşa, və b.). /İmpact Factor, Cite Faktor Academic Scientific Journals (USA), Scientific İndexing Services (USA)/ *15 İyun 2017-ci il* tarixindən etibarən Redaksiya Heyətinin üzvü (ekspert) (Azərbaycan üzrə nümayəndəsi). http://conference-ukraine.com.ua/en/virtus/ (*Jurnal tərtibatı*)

4. ***“Labyrinths of Reality”*** *(Reallığın Labirintləri) Jurnalının* (Kanada, Ukrayna, Polşa, Azərbaycan, Türkiyə) Baş redaktorun müavini və Elmi (Redaksiya) Heyətinin üzvü (Azərbaycan nümayəndəsi), 2019-cu ildən fəaliyyət göstərir. Kanada, Monreal. CPM «ASF» nəşriyyatı. (http://conference-ukraine.com.ua/lor/); (*Jurnal tərtibatı*)
5. **“International Journal of Recreation and Sports Science”** Beynəlxalq-Elmi jurnalın Redaksiya Heyətinin üzvü (ekspert) (Azərbaycan üzrə nümayəndəsi), (Türkiyə). (2018-ci ildən) Dergi-Park/http://dergipark.gov.tr/ijrss/board (Jurnal tərtibatı).
6. ***“KutBilim” Journal* of Social Sciences and Arts** (2021-ci ildən) (Türkiyə-Kırğızstan) Jurnallarının Redaksiya (Elmi) Heyətinin üzvü. https://kutbilimjournal.org/ (Jurnal tərtibatı).
7. ***“Journal of Innovative Education Studies”*** *Journal* Beynəlxalq-Elmi jurnalın Redaksiya Heyətinin üzvü (ekspert) (Azərbaycan üzrə nümayəndəsi), (Türkiyə). (2021-ci ildən). (https://www.jiestudies.com/);(*Jurnal tərtibatı*)
8. **“UPSEAD Psiko-Sosyal Eğitim Araştırmaları” Uluslararası Dergi** / Beynəlxalq-Elmi jurnalın Redaksiya Heyətinin üzvü (ekspert) (Azərbaycan üzrə nümayəndəsi), (Türkiyə). (2022-ci ildən). https://upsead.com/editor-kurulu/ (*Jurnal tərtibatı*)

Beynəlxalq simpozium, konfrans, forum, konqreslərin təşkili - Təşkilat (Elmi) Heyətinin sədri, üzvü-ekspert:

9. *İNCES-2022 (27-30 oktyaabr 2022-ci il, Antalya/Alanya, Türkiyə, Təşkilat və Elmi Heyətinin üzvü-ekspert),* https://www.cizgikitabevi.com/kitap/1573-international-congress-of-education-and-science-abstracts-book;
10. *SADAB-XII (12-13 noyabr 2022-ci il, Antalya, Türkiyə, Təşkilat və Elmi Heyətinin üzvü-ekspert, Keynote Spikers, Tezislər Kitabının Elmi Redaktoru olmuşdur),* https://sadabsempozyum.org/sadabantalya/wp-content/uploads/2022/12/OZET-KITAP-3.pdf ;
11. Türkiyə, Bursa. TÜRK DÜNYASINDA KADIN OLMAK” ULUSLARARASI KADIN ÇALIŞMALARI KONGRESİ / TÜRK DÜNYASINDA QADIN BEYNƏLXALQ QADIN ARAŞTIRMALARI KONGRSİ 5-6 Dekabr 2022-ci il tarixində Bursa Uludağ Universitetinin Prof.Dr. Mete Cengi https://kadinkongre.bursa.bel.tr/sayfa/bildiri-ozetleri-18/;
12. *SADAB-XIII (24-26 mart 2023-cü il, Antalya, Türkiyə, Təşkilat və Elmi Heyətinin üzvü-ekspert, Keynote Spikers),* https://sadabsempozyum.org/sadabantalya/wp-content/uploads/2023/04/SADAB-XIII-ABSTRACT-BOOK-1.pdf;
13. *ESSA-2 (25-26 mart 2023-cü il, Ankara, Türkiyə, Təşkilat və Elmi Heyətinin üzvü-eksper, moderator),* https://essasymposium.org/tr/wp-content/uploads/sites/2/2023/04/Ozet-Kitap-ESSA-II.pdf;
14. *EYFOR-XIV (3-7 may 2023-cü il, Antalya/Kemer, Türkiyə, Təşkilat və Elmi Heyətinin üzvü-ekspert, moderator),* https://www.eyuder.org/documents/64/EYFOR_XIV_Bildiri_%C3%96zetleri_Kitab%C4%B1.pdf ;
15. *TURKCESS-IX (18-20 may 2023-cü il, İstanbul, Türkiyə, Təşkilat və Elmi Heyətinin üzvü-ekspert),* https://turkcess.net/wp-content/uploads/2023/06/TURKCESS-2023-Bildiri-Ozeti-Kitapcigi.pdf;
16. *İİSCSS-2023 BAKU (05-06 oktyabr 2023-cü il, Bakı, Azərbaycan, Program Komitəsinin Sədri).* https://sociology.bdu.info.az/sosiologiya-konfrans-2023;
17. *İNCES-2. 2023 (26-29 oktyabr 2023-ci il, Antalya/Kemer, Türkiyə, Təşkilat və Elmi Heyətinin üzvü-ekspert, moderator),* https://www.incescongress.com/;
18. *ESSA-3 (09-10 noyabr 2023-cü il, Bişkek, Kırqızıstan, Təşkilat və Elmi Heyətinin üzvü-ekspert);*

https://essasymposium.org/tr/organize-komitesi/

19. V.USBK /5.Uluslararası Sosial Bilimler Kongresi/ (19-21 oktyabr 2023, Bayburt, Türkiyə. Təşkilat və Elmi Heyətinin üzvü-ekspert), *https://usbk.bayburt.edu.tr/sayfalar/bilimkurulu.html*

8. Tələbələrin və gənc tədqiqatçıların mövzu üzrə elmi-tədqiqata cəlb olunması

Tələbənin və elmi rəhbərin adı, soyadı tam yazılmalıdır.
Layihələr, məqalələr, konfrans materialları olması, onlara aid məlumat göstərilməlidir

yoxdur

9. Tələbələrin və gənc tədqiqatçıların elmi məruzələri (seminarlar, konfranslar, dəyirmi masalar və s. çıxışlar)

Məlumatlar nümunədə göstərilən qaydada daxil edilməlidir.

yoxdur

10. Mükafatlar və təltiflər haqqında

Məlumatlar nümunədə göstərilən qaydada daxil edilməlidir.

Elmi fəaliyyətə görə Dos.Yaqut Əliyeva İİSCSS-2023 BAKU. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illik Yubileyinə həsr olunmuş "Şəxsiyyət, Cəmiyyət və Dövlət XXI əsrdə: Qlobal Çağırışlar və İnkişaf Perspektivləri" mövzusunda Sosial Elmlər üzrə Beynəlxalq fənlərarası elmi konfransın (05-06 oktyabr 2023, Azərbaycan, Bakı, BDU, hibrid) Təşkilat Komitəsi tərəfindən Plaket, Təşəkkürnamə və "Avropa-Asiya Beynəlxalq Humanitar Akademiya və **UNESCO-nun Sülh Mədəniyyəti İnstitutu tərəfindən "Mərhəmət" Qızıl Medalı ilə təltif edilmişdir**.

Digər fəaliyyətə görə

11. Beynəlxalq elmi əlaqələr

Əməkdaşın adı və soyadı tam göstərilməklə, hansı ölkə, şəhər və müəssisədə, hansı məqsədlə, hansı müddədtə olmuşdur.

1. Tahir Ağayev, 14. Uluslararası Eğitimi Yönetimi Forumu. Eyfor XIV,Türkiyə, Antalya, 02-07 may, 2023
2. Yaqut Əliyeva *İNCES-2022 (27-30 oktyaabr 2022-ci il, Antalya/Alanya, Türkiyə, Təşkilat və Elmi Heyətinin üzvü-ekspert),*
3. *SADAB-XII (12-13 noyabr 2022-ci il, Antalya, Türkiyə, Təşkilat və Elmi Heyətinin üzvü-ekspert, Keynote Spikers, Tezislər Kitabının Elmi Redaktoru olmuşdur),;*
4. Türkiyə, Bursa. Türk dünyasında kadın olmak" uluslararası kadın çalışmaları kongresi / Türk dünyasında qadın olmaq" Beynəlxalq qadın araştırmaları kongresi 5-6 Dekabr 2022-ci il tarixində Bursa Uludağ Universitetinin Prof.Dr. Mete Cengiz Kültür Mərkezi.
5. *SADAB-XIII (24-26 mart 2023-cü il, Antalya, Türkiyə, Təşkilat və Elmi Heyətinin üzvü-ekspert, Keynote Spikers),*
6. *ESSA-2 (25-26 mart 2023-cü il, Ankara, Türkiyə, Təşkilat və Elmi Heyətinin üzvü-eksper, moderator),*
7. *EYFOR-XIV (3-7 may 2023-cü il, Antalya/Kemer, Türkiyə, Təşkilat və Elmi Heyətinin üzvü-ekspert, moderator),*
8. *TURKCESS-IX (18-20 may 2023-cü il, İstanbul, Türkiyə, Təşkilat və Elmi Heyətinin üzvü-ekspert),*
9. *İİSCSS-2023 BAKU (05-06 oktyabr 2023-cü il, Bakı, Azərbaycan, Program Komitəsinin Sədri).*

10. İNCES-2. 2023 (26-29 oktyabr 2023-ci il, Antalya/Kemer, Türkiyə, Təşkilat və Elmi Heyətinin üzvü-ekspert, moderator),
11. ESSA-3 (09-10 noyabr 2023-cü il, Bişkek, Kırqızıstan, Təşkilat və Elmi Heyətinin üzvü-ekspert);
12. V.USBK /5.Uluslararası Sosial Bilimler Kongresi/ (19-21 oktyabr 2023, Bayburt, Türkiyə. Təşkilat və Elmi Heyətinin üzvü-ekspert),

12. Keçirilmiş elmi konfranslar

Adı, səviyyəsi (beynəlxalq ya yerli), keçirilmə tarixi, müddəti, məkan, birgə müəssisələr, iştirakçıların sayı, internet linki göstərilməklə

Ümummilli lider H.Əliyevin 100-illik yubileyinə həsr olunmuş “Şəxsiyyət, cəmiyyət və dövlət XXI əsrdə: Qlobal çağırışlar və inkişaf perspektivləri” mövzusunda Sosial elmlər üzrə Beynəlxalq Fənlərarası elmi konfrans. Bakı Dövlət Universiteti, Bakı, 2023, 5-6 oktyabr. (270 nəfər) IISCSS-2023. https://sociology.bdu.info.az/sosiologiya-konfrans-2023

13. Elmi kadrların attestasiyası

Adı, soy ad tam yazılmalı, elm sahəsi və ixtisas, attestasiyanın keçirilmə tarixi, məkan, diplom nömrəsi, hansı müəssisə tərəfindən verilmişdir göstərilməlidir.

Elmi dərəcə almışdır: Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Yanında Ali Attestasiya Komissiyasının 15.09.2023-cü il tarixli qərarı ilə Südabə Söhrab qızı Haşımovaya 6312.01 – Sosiologiyanın nəzəriyyəsi, metodologiyası və tarixi ixtisasında sosiologiya elm sahəsi üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi verilmişdir (FD № 13076).

Elmi ad almışdır: yoxdur
Digər: yoxdur

14. Dissertant və doktorantlar

14.a-Dissertantlar:

sn	*Adı, soyad*	*elm sahəsi və ixtisas,*	Daxil olduğu il, təhsil forması	Elmi rəhbər(lər)	Attestasiyanın (ların) aparıldığı tarix və nəticəsi
1					
2					

14.b-Doktorantlar (fəlsəfə elmləri doktoru proqramı üzrə)

sn	*Adı, soyad*	*elm sahəsi və ixtisas,*	Daxil olduğu il, təhsil forması	Elmi rəhbər, məsləhətçi	Attestasiyanın (ların) aparıldığı tarix və nəticəsi
1	Bəsdi Şəmiyeva	Ümumi sosiologiya 6303.01	2022	Tahir Ağayev	2023-cü il 18 oktyabr 2 saylı protokolla attestasiyadan keçmişdir
2	Zaur Mikayılov	Sosial dəyişiklik və	2022	Yaqut Əliyeva	2023-cü il 18 oktyabr 2 saylı protokolla

		inkişaf 6307.01			attestasiyadan keçmişdir
3	Rufanə Fətəliyeva	Sosial problemlər 6310.01	2022	Kazım Əzimov	2023-cü il 18 oktyabr 2 saylı protokolla attestasiyadan keçmişdir
4	Süleyman Süleymanov	Sosial problemlər 6310.01	2020	Hörmət Cavadova	2023-cü il 18 oktyabr 2 saylı protokolla attestasiyadan keçmişdir

14.c Doktorantlar (elmlər doktoru proqramı üzrə)

sn	*Adı, soyad*	*elm sahəsi və ixtisas,*	Daxil olduğu il, təhsil forması	Elmi rəhbər, məsləhətçi	Attestasiyanın (ların) aparıldığı tarix və nəticəsi
1	Əliyeva Yaqut	Ümumi sosiologiya 6303.01	2020 dissertantlıq yolu ilə - dövlət hesabına	Rəfail Həsənov	27.01.2023 (SEP Fakültəsinin 06 saylı iclas protokolundan çıxarış) Attestasiyadan keçmişdir

15. Xarici ölkədə işləyən əməkdaşlar:

1 Yoxdur
2
3

16. Təsərrüfat müqavilələli elmi tədqiqat işləri

Mövzu, tarix, rəhbər, sifarişçi təşkilat, İşin həcmi (min manatla), tətbiq sahəsi və iqtisadi səmərəsi göstərilməlidir.

1 Yoxdur
2

17. İstehsalatda tətbiq üçün hazır olan innovasiya məhsulları və yeni texnologiyalar

İcraçı, məhsulun (texnologiyanın) adı, qısa xarakteristika, müqayisəsi, müəllif şəhadətnaməsi, patent, harda tətbiq olunub və ya oluna bilər, gözlənilən iqtisa

1 Yoxdur
2

18. Bakı Dövlət Universitetinin elmi strukturları ilə əlaqə

1 Yoxdur
2

S T A T İ S T İ K C Ə D V Ə L

Göstəricilər	Sayı
1. Xarici jurnallarda dərc olunmuş məqalə	

1-a. o cümlədən Beynəlxalq kvartil reytinqinə düşən elmmetrik bazalarında indekslənmiş jurnallarda dərc olunmuş məqalə sayı	
1-a1 Q1	
1-a2 Q2	
1-a3 Q3	
1-a4 Q4	
1-b. o cümlədən Emerging Source Citation İndex (ESCI) jurnallarında dərc olunmuş məqalələr	
1-c. o cümlədən Scopus, ERIH PLUS, Philosopher’s Index, Copernicus, Ulakbim, PsycINFO və ya EconLit elmmetrik bazalarında indekslənmiş jurnallarda dərc olunmuş məqalə sayı	2
1-d. o cümlədən digər (1a və 1b bəndindən fərqli) beynəlxalq elmmetrik bazalarda indekslənmiş jurnallarda dərc olunmuş məqalə sayı	
1-e. o cümlədən digər (1a, 1b və 1c bəndlərindən fərqli) xarici jurnallarda dərc olunmuş məqalələr sayı	1
2. Yerli elmmetrik jurnallarda dərc olunmuş məqalə sayı	
3. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının tövsiyə etdiyi yerli elmi jurnallarda dərc olunmuş məqalə sayı	5
4. Respublika səviyyəli elmi jurnallarda dərc olunmuş məqalələr	1
5. Beynəlxalq səviyyəli elmi konfranslarda çap olunmuş konfrans materialı	13
6. Beynəlxalq səviyyəli elmi konfranslarda çap olunmuş tezis	12
7. Yerli elmi konfranslarda çap olunmuş konfrans materialı-məqalə	
8. Yerli elmi konfranslarda çap olunmuş konfrans materialı-tezis	1
9. Patent (Beynəlxalq)	
10. Patent (Respublika)	
11. Qrant layihəsi (Beynəlxalq)	1
12. Qrant layihəsi (Respublika)	
13. Qrant layihəsində iştirak edən əməkdaşlar: __1_ nəfərdən	1
14. Monoqrafiya	
15. Dərslik və ya dərs vəsaiti	
16. Proqram, metodik vəsait və metodik tövsiyyə	1

Elmi tədqiqat mövzusunun yerinə yetirildiyi struktur (ETİ –şöbə, fakültə-kafedra, ETM, ETL - adı göstərilməklə**)**

____

Struktur rəhbəri ____________________ **Cavadov Rövşən Əli oğlu**

Kafedra (şöbə) müdiri ____________________ **Həsənov Rəfail Musa oğlu**

Mövzunun rəhbəri ____________________ **Həsənov Rəfail Musa oğlu**

Tarix ____________________

Qeyd:
1.Hər mövzu üzrə ayrıca hesabat təqdim olunmalıdır.
2.Strukturda iki və ya daha çox tədqiqat mövzusu olarsa, doktorantlar haqqında məlumat onlardan biri üçün olan hesabata daxil edilir.
3. Hesabatda cədvəl ardıcıllığını dəyişmək olmaz.
4. Hesabat həm kağız formatda imzalanmış şəkildə, həmdə elektron formada cari ilin noyabr ayının 25-dək Elmi Tədqiqatların Təşkili və Təhlili şöbəsinə təqdim olunmalıdır.

Hesabatı təhvil aldı:
Elmi Tədqiqatların Təşkili və Təhlili şöbəsinin əməkdaşı: ____ *Hesabatın təhvil alındığı tarix:*_________________